

Pierre Rubensson, Nod Stockholm

## Slutrapportering ESF

### Sammanfattning

Arbetet med Vägenprojektet har på våra skolor stärkt deltagarnas möjligheter att etablera sig i vidare studier och på arbetsmarknaden genom systematiska arbetsätt och pedagogiska metoder utformade enligt FAMN-modellen och kvalitetshjulet. Deltagarna har erövrat ökad delaktighet, självkänedom och framtidstro samtidigt som det har utvecklats en mer samordnad struktur kring vägledning, kartläggning och hälsofrämjande insatser. ISEP används nu av alla deltagare och fungerar som ett gemensamt verktyg för att tydliggöra mål, behov och progression. Projektet har riktat sig till deltagare som ofta befinner sig långt ifrån arbete eller studier. För vissa saknas tidigare positiva studieerfarenheter, tydlig framtidsplanering eller tillit till den egna förmågan. Utgångspunkten har varit att skapa likvärdiga förutsättningar för deltagarna att utveckla och förstå sina möjligheter, göra välinformerade val och ta steg mot nästa fas i studier eller arbetsliv.

Genom återkommande metoder som studiebesök, tematiska dagar, digital SYV, hälsotillval, ämnesintegrerade studier och praktiska samhällsövningar har deltagarna fått ökad kunskap om arbetsmarknad, utbildningsvägar, samhällssystem och sina egna resurser. Projektet har även bland annat resulterat i ökad samverkan med Jobbtorg, Region Stockholm, KI och andra samhällsaktörer inför olika temadagar och besök. Arbetet med strukturerad metodutveckling har skapat en hållbar modell för fortsatt utveckling, vilket stärker både verksamheterna och deltagarnas möjlighet till en självständig och välinformerad framtid.

Nodens samverkan har fördjupats genom samarbeten med kommuner, Arbetsförmedling, arbetsgivare, högskolor och civilsamhälle där flera nya yrkes- och särskilda utbildningar utvecklats för att möta deltagarnas och arbetsmarknadens behov.

Projektet har också gett oväntade positiva effekter, bland annat tydligare struktur för internatets arbete, fler samverkansutbildningar och ökad kompetens inom projektledning och pedagogik. Resultatet är att deltagarna upplever ökad egenmakt, bättre förutsättningar för studier och arbete, samtidigt som skolan har stärkt sin roll som inkluderande bildningsmiljö och aktiv samhällsaktör.

En stor vinst har även gjorts på verksamhetsnivå, där skolornas arbetsätt, strukturer och samverkan har stärkts och blivit mer hållbara. Effekterna av detta har i sin tur



Medfinansieras av  
Europeiska unionen

återspeglats på alla nivåer i verksamheten – från personalens arbetssätt till deltagarnas utveckling.

Utöver ISEP har utvecklingen av vägledningsarbetet omfattat flera kompletterande metoder och aktiviteter. Dessa har rört erfarenhetsbaserad och normmedveten studie- och yrkesvägledning, digital informationsbank, studiebesök, temadagar, samverkansinsatser och rekryteringsträffar. Arbetssätten har till stor del integrerats i undervisningen och genomförts på gruppnivå, vilket bidragit till att ansvaret för vägledning breddats.

I det pedagogiska utvecklingsarbetet har tydliga strukturer och arbetssätt förstärkts och många metoder utvecklats och beprovats inom främst ämnesundervisning, etablering, hälsa och bildningsmiljön. Metoderna har spänt över olika aktiviteter som exempelvis studiebesök, självreflektion, hälsostärkande aktiviteter, studieteknik samt former för ämnesstudier.

Projektet har bidragit till att verksamheten utvecklat mer tydliga strukturer på olika nivåer. Ett sammanhållet och likvärdigt arbetssätt för studie- och yrkesvägledning har utvecklats där vägledning alltmer ses som hela skolans ansvar. Kollegialt lärande och gemensamma reflektionsytor har stärkt samsynen kring mål, pedagogiska metoder och uppföljning. Därtill har bärkraftiga strukturer byggts för skolans fortsatta samverkan med externa aktörer och andra folkhögskolor.

Projektet VÄGEN visar att ett strukturerat, relationellt och erfarenhetsbaserat arbetssätt kan bidra till tydliga stegförflyttningar för deltagarna och samtidigt stärka skolans långsiktiga arbete med etablering till vidare studier och arbetsmarknad.

Rapporten bygger på nodskolornas enskilda rapporter som finns här:

[Skarpnäcks fhs](#)

[Röda Korsets fhs](#)

[Hagabergs fhs](#)

## *Projektresultat på individnivå*

### Långsiktiga Mål

- Att deltagarna har fått ökad anställningsbarhet.
- Att samtliga deltagare har bättre förutsättningar att söka vidare studier på eftergymnasial nivå.

Projektet har under perioden fortsatt utveckla och befästa arbetssätt som stärker deltagarnas etablering till vidare studier eller arbetsmarknaden. Metoderna har systematiserats genom FAMN-modellen, årshjulet och en gemensam struktur i kvalitetshjulen. Deltagarna upplever ökad delaktighet, självkänedom och tillit till sin egen förmåga och folkhögskolorna visar ökad samordning mellan pedagogik, vägledning och hälsofrämjande aktiviteter.

Inom projektet har även metoder för internatets roll och arbetssätt utvecklats och tydliggjorts. Framförallt metoder för kartläggning och identifiering över internatets behov har utvecklats. Internatet har använts som ett aktivt pedagogiskt verktyg för att stärka deltagarnas studieförmåga, självständighet och sociala sammanhang. Genom strukturerade aktiviteter, gemensamma rutiner och ett medvetet stöd från personal har internatet bidragit till ökad trygghet, tillhörighet och kontinuitet för deltagare med behov av stabila strukturer. För många deltagare har internatet varit avgörande för möjligheten att fullfölja sina studier och ta steg mot vidare etablering.

Sammantaget har projektets resultat på individnivå inneburit att fler deltagare står bättre rustade för övergången till arbete eller vidare studier. Deltagarna har stärkts i sin anställningsbarhet, sin studieförmåga och sin egenmakt, samtidigt som vi i folkhögskolan har utvecklat vår roll som inkluderande bildningsmiljö och social mötesplats, där även internatet utgör en integrerad del av deltagarnas lärande- och etableringsprocess.

### Målbeskrivningar

- Att alla deltagarna har fått en ISEP.
- Att deltagarna upplever att de fått stöd utifrån sina behov samt att de känner tillit, delaktighet och tillhörighet.
- Att tiden på folkhögskola har lett till en ökad kunskap om samhället, livssituationen, utbildningsmöjligheter och arbetsmarknad.

- Att deltagarnas kunskap om hur normer kan styra yrkesval har ökat.
- Att deltagarna upplever att de fått en bättre hälsa, ökad motivation och att de är bättre rustade inför fortsatta studier och/eller arbete.
- Att deltagarna gör välinformerade val och har avslutat allmän kurs.

## Nodens kompletterande mål

- Fler deltagare från underprivilegierade samhällsgrupper har uppnått ökad egenmakt och förutsättningar att påverka sin livssituation och att deltagarna stärkt sin förmåga att ta kontakt med och använda externa sammanhang i övergången till vidare studier eller arbetsmarknad.
- Skapa nya yrkesutbildningar i samverkan med närkommuner, Arbetsförmedlingen och arbetsgivare.
- Att personalen fortbildas i coachutbildning, föreläsningar om bildningsberättelser (Ruhi Tyson), samt workshops kring metodutvärdering och horisontella principer. Deltagarna har fått möjlighet att besöka andra folkhögskolor, träffa andra deltagare och ta del av de andra nodskolornas pedagogiska upplägg. Detta för att deltagarna ska få en känsla av tillhörighet, att de är med i ett större och ibland nytt sammanhang, enligt förändringsteorin. Dessutom har vi erbjudit olika typer av inslag från lokalsamhället så som föreläsningar av kvinnojourer, Stadsdelen och socialtjänsten vilket är metoder som har ett helhetsgrepp (familj, fritid, skola) i enighet med förändringsteorin.
- Att vi har arbetat fram rutiner och struktur genom årshjulet där rekrytering, kartläggning, vägledning och utvärdering integreras. ISEP används systematiskt och har utvecklats till att tydligare betona etablering ("E" i ISEP).

## Resultat och Indikatorer

Vägenarbetet har skett i olika former och på olika nivåer för att nå deltagande individer. Särskild kraft har lagts på att utveckla **organisation och rutiner** med bland annat mötesformer, samtalsstrukturer, årshjul och utveckling av ISEP. Inte minst mot bakgrund av nodens mål för rutiner och strukturer för att nå underprivilegierade

grupper. Personal har också deltagit i olika former av **kollegialt lärande** samt kompetenshöjande **fortbildningar** om bland annat psykisk ohälsa, bildningsberättelser, AI, coachande samtal, rollspel, samt NPF. En viktig del har varit att skapa möjligheter för deltagare att utöka sina referensramar och erfarenheter. Gästföreläsare och alumnideltagare har besökt oss och deltagare har varit på många olika **studiebesök** som bland annat gått till utbildningsanordnare som Södertörns högskola och SU samt jobb- och utbildningsmässor. Deltagarna har också besökt andra folkhögskolor vilket främjat etablering, gemenskap och ökad bildning. **Metoder** som exempelvis Verkstäder, Temastudier, Självreflektion samt Deltagarstödsdag har med kvalitetshjulet som stöd kunnat utvecklas på ett systematiskt vis.

ISEP används av samtliga deltagare. Deltagarna har alla kännedom om att ISEP finns, vad den innehåller, vad den används till och är medskapare till dokumentet.

## Hur har noden arbetat för att nå ovanstående resultat?

Noden har arbetat för att nå resultaten genom regelbundna möten, planerade gemensamma aktiviteter och kontinuerliga diskussioner och samtal om deltagarnas behov. Kollegialt lärande har främjats genom att personalen delar erfarenheter och lärdomar med varandra inom och mellan skolor.

Arbetet har präglats av helhetsperspektiv och "vägledning som hela skolans ansvar".

- Systematiskt arbete med kartläggning, individuella samtal och uppföljning av handlingsplaner som också har varit en metod som har utvecklats under projektets gång. Detta för att stärka deltagarnas egenmakt kopplat till att göra egna självständiga val och att följa sin planering, som ju är en del av projektets förändringsteori.
- Lärarna har använt kvalitetshjulen för att reflektera över metoder och utvärdera progression.
- Samverkan mellan skolor och med externa aktörer har lett till breddade perspektiv och nya kontakter för deltagarna.
- Digital SYV och Teams-material har gjort vägledningen mer tillgänglig, för både deltagare och personal.
- Horisontella principer har varit vägledande genom hela arbetet, med fokus på rekrytering, likvärdighet, tillgänglighet och delaktighet. Sammantaget har arbetssättet skapat goda förutsättningar för deltagarna att stärka sin egen handlingsförmåga och göra stegförflyttningar mot vidare studier och etablering på arbetsmarknaden.

## Projektresultat på verksamhetsnivå

### Långsiktiga Mål

- Att medverkande folkhögskolor använder en modell som stärker deltagarnas etablering till vidare studier eller arbetsmarknaden.
- Att medverkande folkhögskolor får en bättre och mer inkluderande bildningsmiljö och mötesplats.

### Målbeskrivningar

- Att organisering och rutiner har arbetats fram för att utveckla metoder enligt FAMN-modellen.
- Att kompetenshöjande insatser har genomförts.
- Att metoder har arbetats fram systematiskt.
- Att internatets roll har tydliggjorts och utvecklats.
- Att metoder för att stödja deltagarna i deras etablering har utvecklats. Exempelvis BIP, Jag Vi Världen/reflektionsmetoder mm.
- Att styrgruppen har arbetat strategiskt för att ta hand om projektets resultat.
- Att kollegialt lärande mellan medverkande folkhögskolor har skett.

### Nodens kompletterande mål

- Att studie- och yrkesvägledning har tydliggjorts som ett gemensamt ansvar i verksamheten och integrerats i skolans arbetssätt.

## Resultat och Indikatorer

Projektet har lett till att lärargrupper på alla skolor har stärkt sina rutiner, arbetsformer och pedagogiska metoder samt systematiserat det kollegiala lärandet. Detta ger resterande personal, även utanför projektet, bättre förutsättningar att stödja deltagarnas etablering till vidare studier och arbetsmarknaden.

Personalens kompetens har ökat genom fortbildningar, workshops och auskultering, både inom den egna skolan och i samverkan med andra Nod-skolor. Kollegialt lärande har stärkts, och arbetsgrupperna har arbetat strategiskt för att förvalta och sprida projektets resultat, vilket bidrar till långsiktig utveckling av verksamheten. Lärarna har involverats löpande för att stärka förståelsen för Vägen-projektet, skapa delaktighet och förankra metoder i kärnverksamheten. Dessa möten har resulterat i ökad medvetenhet om projektets mål och hur skolans arbete kan kopplas till projektets utvecklingslinjer.

Regelbundna möten med rektor har gjort det möjligt att skapa organisatoriska förutsättningar för metodutveckling och kollegialt lärande. Rektor har stöttat arbetet genom att frigöra tid, tydliggöra strukturer och utveckla interna processer – exempelvis mötesstrukturer, planeringsrutiner samt möjliggjort att vi har kunnat ta in vikarier vid behov för att kunna delta i Vägens olika aktiviteter, som också är en del av förändringsteorin.

Projektet har integrerats på personalmöten, vilket har gjort att fler i arbetslagen blivit engagerade. Det har lett till större kännedom om projektets framsteg, ökad förmåga att använda ISEP och fler lärare som själva initierat eller prövat/beprövat metoder.

Delprojektledarna har gjort besök och tagit del av material och arbetssätt från FAMN och andra folkhögskolor. Detta har gett flera konkreta inslag till nya metoder och stärkt skolans förmåga att arbeta systematiskt med metodutveckling. Skolan har också använt FAMN-boken för inspiration och källa till metoder att bepröva.

Lärarna har träffats både inom och över skolgränser, delat metoder, testat varandras arbetssätt och utvecklat gemensamma rutiner. Det kollegiala lärandet har blivit en etablerad del av arbetssättet snarare än punktinsatser. Lärare har varit med på besöken på folkhögskolornas olika temadagar för att se hur andra arbetar och inte enbart för att vara ett stöd för deltagarna.

Flera lärare har besökt varandras undervisning för att observera, ge återkoppling och inspireras. Detta har bidragit till att sprida goda exempel och stärka samsynen kring undervisningsformer och bemötande.

## Hur har noden arbetat för att nå ovanstående resultat?

### Fortbildning

Vi har arbetat systematiskt med fortbildning som ett sätt att höja kompetensen i hela personalgruppen. Genom att samla lärare från alla tre skolor har fortbildningen skapat en gemensam kunskapsbas kring projektets mål, FAMN-modellen och metodutveckling. Detta har stärkt förståelsen för indikatorerna, ökat samsynen kring undervisningsmetoder och gjort det lättare att sprida goda exempel mellan skolorna. Fortbildningen har även fungerat som en arena för att bygga relationer, något som i sin tur underlättat det kollegiala lärandet under projektet. Inte minst ur ett kvalitetssäkringsperspektiv där dessa möten ger oss möjligheter att pröva och bepröva våra metoder.

Genom utbildning om språkstörning har vi stärkt lärarnas förmåga att identifiera och möta deltagare med språkliga svårigheter.

Noden har arbetat med att stärka lärarnas digitala kompetens i AI genom fortbildning om AI och framtidsspaningar. Kairos Future och en gymnasielärare bidrog med både strategiska perspektiv och konkreta verktyg. Detta har lett till att lärarna vågat börja använda AI i planering, som stöd för individualisering och som redskap i deltagarnas studieteknik. Det har också väckt diskussioner om etik, källkritik och hur AI kan integreras i ISEP-arbetet, vilket bidrar till mer framtidssäkra metoder.

Workshopen med Ruhi Tyson gav noden en fördjupning i bildningsperspektiv och hur berättelser kan användas som verktyg i pedagogiken. Detta har inspirerat flera skolor att utveckla metoder som lärandebiografier, reflektionsveckor och utskrivningsintervjuer. Ruhi Tysons fokus på mening, identitet och bildningsprocesser har bidragit till att metoderna blivit mer förankrade i deltagarnas egna erfarenheter, vilket stärker både motivation och delaktighet.

Genom Ågestas utbildning om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar har vi arbetat för att utveckla en mer inkluderande lärmiljö. Utbildningen gav konkreta verktyg för struktur, förutsägbarhet, energi-planering och bemötande. Detta har gjort att lärarna kunnat anpassa undervisningen mer effektivt och blivit inspirerade till att utveckla det specialpedagogiska arbetet på skolan.

### Horisontella principer

Noden har arbetat med horisontella principer genom att integrera jämställdhet, likabehandling, mångfald och hållbarhet i undervisning, metodutveckling och vardagliga

aktiviteter, temadagar samt genom att diskutera dessa principer i workshops, reflektioner i samverkan mellan olika klasser och även kollegialt lärande. Vi har också arbetat med de horisontella principerna genom att kontinuerligt anpassa undervisningen efter deltagarnas olika behov, skapa tydliga strukturer och erbjuda flera ingångar till lärande. Metoder dokumenteras och utvärderas löpande med fokus på hur väl de möter dessa principer, vilket säkerställer att utvecklingen fortsätter i rätt riktning. Detta syns tydligt i projektets indikatorer. Arbetet med språkstörning, frånvaro och coachande förhållningssätt har stärkt vår förmåga att ge stöd utifrån individuella behov. Metoder som Söka vård-dagen, Blåljusdagen och RFSU-besöken stärker deltagarnas egenmakt och kunskap om samhället i linje med indikatorerna om ökad förståelse för livssituation och arbetsmarknad samt förmåga att göra välinformerade val. Att metoder dokumenteras och utvärderas löpande säkerställer vårt arbete med att följa upp hur undervisningen och aktiviteterna möter principerna om jämställdhet, tillgänglighet och icke-diskriminering (indikator: Löpande följa och utvärdera processer utifrån horisontella principer). Tillsammans bidrar dessa insatser till att alla deltagare ges likvärdiga möjligheter att lyckas inom ramen för det etableringsfokus som är projektets mål.

## Pedagogik, Bildning och Stöd

Vi har under projektets tid utvecklat och tagit fram en modell för en av skolornas deltagarhälsoteam. Utvecklingen av deltagarhälsoteamet fortsätter och vi inspireras av andra folkhögskolor, så som till exempel Birkagårdens folkhögskola som har besökt oss för att berätta om sitt arbete. Socialpedagoger har fått en tydligare roll och tydligare ansvarsområden vilket har bidragit till en mer sammanhållen stödinsats på våra allmänna kurser. En av skolorna har även utvecklat arbetet med specialpedagogiskt stöd genom att ha en specialpedagog på deltid som utvecklar och leder skolans deltagarhälsoteam och arbetet med stöd. Vi ser en stor utvecklingsmöjlighet inom stöd och vill fortsätta driva arbetet framåt.

## Vardagsliv och internat

Före Vägen-projektet var internatet en del av skolan med begränsad struktur och okända behov. Genom projektet identifierades att deltagarna behövde stöd inte bara i studierna utan även i vardagsfrågor såsom boende, mat, hälsa, sociala relationer och ekonomi. Konflikter och brist på tydliga rutiner visade också behovet av struktur och gemenskap. För att möta dessa behov har skolan med internat utvecklat en

strukturerad och behovsanpassad internatverksamhet. Deltagarnas individuella behov kartläggs regelbundet och stöd erbjuds inom studier, vardagsliv och socialt umgänge. Rutiner för boendet, gemensamt ansvar och trivsel främjas genom aktiviteter och gemenskapsfrämjande initiativ. Snabb hantering av konflikter och nära samverkan mellan deltagarstöd och lärare säkerställer att stöd ges vid hög frånvaro eller särskilda behov. En arbetsgrupp med personal från olika funktioner (rektor, deltagarstöd, städpersonal och hyresvärd) följer upp och utvecklar kontinuerligt arbetet. Resultatet är ett tryggt och stödjande internat där deltagarnas studier, psykiska och fysiska hälsa samt sociala gemenskap stärks samtidigt som de får ökad egenmakt och möjlighet att nå sina mål.

Flera av metoder som har utvecklats och genomförts inom internatets ramar har andra deltagare på skolan fått ta del av. Vardagslivet på skolan har varit en viktig del av deltagarnas helhetsituation. Gemensamma utrymmen, pauser och informella sammanhang har skapat naturliga tillfällen för samtal, relationsskapande och vardagsnära stöd. Här har vidareutvecklingen av deltagarteamets organisation och dess stöd för deltagare varit central. Närvaro i vardagen har gett fler ingångar till samtal om studier, framtidsplaner och nästa steg. Det har gjort det möjligt att fånga upp frågor i ett tidigt skede och möta deltagarna i sammanhang som upplevs trygga och tillgängliga. Arbetet har bidragit till ökad tillhörighet och kontinuitet, vilket i sin tur har stärkt deltagarnas förutsättningar att fokusera på studier och planering framåt.

## Hälsa och välbefinnande

Folkhögskolan har systematiserat hälsofrämjande arbete utifrån horisontella principer genom schemalagda aktiviteter, temadagar, skapande för återhämtning, tysta rummet och fysisk aktivitet. Individuellt och gruppbaserat stöd tillsammans med kartläggning av deltagarnas behov stärker både psykiskt och fysiskt välbefinnande, studieförmåga och delaktighet i skolan. Även samverkan med kurator har stärkts. Genom tillval på schemat har vi utvecklat nya schemalagda valbara ämnen som gör fysisk aktivitet mer tillgänglig för alla deltagare. Tillvalen har lagts in som en integrerad del av skoldagen vilket sänker tröskeln för deltagande och stärker både hälsa och gemenskap. Tillvalen har haft i syfte att stärka och öka gemenskapen mellan kurserna, men även för att främja psykisk och fysisk hälsa bland deltagarna. Psykisk och fysisk hälsa har främjats genom utvecklande av deltagarteamets organisation och insatser samt med hälsofrämjande metoder inom ramen för undervisning. Inkludering med anpassningar efter förutsättningar har varit vägledande i detta. Studie- och yrkesvägledningen har uppmärksammat hur deltagarnas mående och livssituation påverkar deras studier och framtidsplanering. I vägledningssamtal har deltagarna fått utrymme att sätta ord på hinder, stress och

osäkerhet när detta haft betydelse för deras möjligheter att ta nästa steg. Vägledningen har bidragit till att deltagarna kunnat göra mer medvetna val kring tempo, belastning och planering utifrån sina förutsättningar. Detta har skapat bättre förutsättningar för hållbara vägval och fortsatt etablering.

## Studie- och yrkesförberedelser

Studie- och yrkesvägledning har varit en del av skolans samlade stöd till deltagarna och ett gemensamt ansvar i verksamheten. Arbetet har haft fokus på deltagarnas förståelse för sin situation och på att skapa sammanhang mellan erfarenheter, studier och framtida möjligheter. Bildningsperspektivet har funnits med i vägledningen genom reflekterande samtal om identitet, erfarenheter och normer. Samtal, gruppövningar och individuella reflektioner har gett deltagarna utrymme att sätta ord på sina tankar, ompröva föreställningar och bredda sina perspektiv. Den normkritiska vägledningen kan också kopplas till de horisontella principerna. Detta har bidragit till ökad medvetenhet och trygghet i den egna processen. Digitala verktyg har använts som ett komplement för självreflektion och förberedelse inför samtal. Arbetssätten har gett deltagarna fler sätt att formulera frågor, sortera tankar och fördjupa sin förståelse av den egna situationen. Stödet har funnits nära deltagarnas vardag på skolan och anpassats efter individuella behov. Samverkan mellan studie- och yrkesvägledare och övrig personal har bidragit till ett sammanhållet stöd som fångar upp deltagarnas process över tid.

## Individuell studie- och etableringsplan

Deltagarna har fått individuellt stöd genom ISEP och regelbundna samtal med studie- och yrkesvägledare (SYV). Studiebesök på högskolor, olika arbetsplatser och praktiska aktiviteter har gett erfarenheter som stödjer deras fortsatta studier och etablering på arbetsmarknaden. Tydliga rutiner för ISEP har upprättats i ett årshjul och med beskrivningar på vem som gör vad. I samband med kursstart har mentor ett kartläggningssamtal med deltagaren och när hen är klar med alla sina mentorsdeltagares samtal bokas möte med SYV in. SYV har då skapat ett skal till en ISEP med fokus på hård data som planerad omfattning, tidigare behörigheter och vad som planeras att läsas under studietiden. Här säkerställs också att alla dokument inkommit och om det är några vidare åtgärder som behövs. Den individuella studie- och etableringsplanen har varit ett centralt verktyg i arbetet med deltagarnas planering och etablering. Planen har använts för att samla mål, studier och nästa steg i en gemensam struktur och ge deltagarna bättre överblick över sin situation.

ISEP har också använts för att knyta samman studier, vägledning och etablering. Planen har dokumenterat reflektioner, planerade aktiviteter och nästa steg, vilket har gjort det lättare för deltagarna att förstå sina valmöjligheter och förbereda sig inför fortsatta studier eller arbetsmarknad. Arbetsättet har bidragit till ökad struktur och kontinuitet i planeringen och gett deltagarna bättre förutsättningar att fatta medvetna beslut om sin fortsatta väg.

## Kollegialt lärande

Personalens kompetens och arbetsformer har stärkts genom kollegialt lärande inom och mellan skolor, via workshops, auskultering, erfarenhetsutbyte och gemensam planering av pedagogiska metoder och fortbildningar (AI). Auskulteringen har både genomförts internt på egen skola och på andra skolor i Noden. Där har lärare besökt undervisning för att observera, inspireras och reflektera tillsammans. Efter besöken har lärarna fått skriva en kort rapport om sitt besök. Genom dessa strukturerade klassrumsbesök har lärarna fått syn på och beprövat varandras arbetssätt. Detta har stärkt det kollegiala lärandet och lett till konkret utveckling i undervisningen. Bland annat **fokuserade** en workshop på Hagaberg på hur rollspel (provat) kan användas som metod i undervisningen. Under halvdagen fick personalen prova olika former av rollspel och diskutera pedagogiska syften. Workshopen gav både praktiska verktyg och didaktiska insikter. I fler fall, de metoder som prövats har därefter följts upp och diskuterats gemensamt för att dela erfarenheter och utveckla arbetssätt, exempelvis berättarmetoden (erfarenhet).

## Spridning

Information om projektets och projektets erfarenheter har spridits genom samverkan med andra skolor, samverkansaktörer, information på skolorna och deras hemsidor, presentationer vid olika möten samt genom media och andra kommunikationskanaler.

Våra aktiviteter har många gånger också fungerat som spridningsaktiviteter där skolornas arbete och projektets fokusområden lyftes fram i mötet med externa samhällsaktörer. Detta ökade kunskaper om folkhögskolans uppdrag och stärkte relationerna med viktiga samverkansparter vilket i sin tur bidrar till att projektets arbetssätt sprids och blir mer känt utanför skolan.

Här är några exempel av nyhetsartiklar om nodens spridningsaktiviteter:

[Lynn, 32, hittade sin väg genom folkhögskolan](#)

Artikel om en deltagare i Vägenprojektet som gick vidare till högre studier.

### [Camilla Waltersson Grönvall besöker Skärholmen](#)

Socialtjänstministern besöker en av nodskolorna under Vägenprojektet.

### [Polisen och Kriminalvården vill slå håll på myterna om yrkena](#)

En artikel om "Blåljusdagen": En Vägenaktivitet i noden.

### [Inspirationsdag på Hagaberg](#)

Inlägg i sociala medier om ett studiebesök mellan nodskolor.

## Övrigt

Projektet har bidragit till att synliggöra behovet av strukturerat arbete med studie- och yrkesvägledning och etablering inom verksamheten. Erfarenheterna utgör ett underlag för fortsatt arbete och utveckling framåt.

## Projektresultat på samverkansnivå

### Långsiktiga mål

- Att samverkan mellan relevanta aktörer, inom den offentliga, privata och ideella sektorn har stärkts
- Att projektet har utvecklat ett hållbart arbetssätt och metoder där samverkande aktörer erbjuder stöd utifrån målgruppens olika behov.

### Målbeskrivningar

- Att samverkansprocesser har drivits (nationellt, regionalt och lokalt) och kunskapen har ökat.
- Att insatser tillsammans med samverkande parter har genomförts.
- Att samverkansaktörer har fått bättre kunskap om folkhögskola som skolform och därigenom möter deltagarnas behov.

### Nodens kompletterande mål

- Att samverkan har bidragit till tydligare kontaktvägar och bättre samordning kring deltagarnas övergångar till fortsatta studier eller arbetsmarknad.

## Resultat och Indikatorer

Projektet har stärkt samverkan med aktörer inom offentlig, privat och ideell sektor, inklusive kommuner, Arbetsförmedlingen, arbetsgivare, utbildningsföretag, högskolor, andra folkhögskolor, organisationer, politiker, Folkuniversitetet, Röda Korsets sociala verksamheter, blåljuspersonal, vårdenheter i lokalområdet, Ge Blod, Tobiasregistret, Region Stockholms cancercentrum. Resultatet är att deltagare som står utanför arbetsmarknaden nu har mer likvärdiga förutsättningar och ökad egenmakt att påverka sin livssituation samt fler har fått arbete eller gått till vidare studier. Samverkande aktörer har också fått bättre förståelse för folkhögskolans roll som utbildningsform och för deltagarnas behov. Projektet har dessutom utvecklat ett hållbart arbetsätt där samverkan systematiskt används för att planera och genomföra insatser utifrån målgruppens olika behov.

- Antal aktörer inom offentlig, privat och ideell sektor som aktivt samarbetar med skolan.
- Antal gemensamt planerade och genomförda utbildningar och insatser. Exempelvis: Scania, detaljhandel, yrkessvenska, Vård & USK.
- Dokumenterad ökad kunskap hos samverkansaktörer om folkhögskolans verksamhet och deltagarnas behov.

## Hur har noden arbetat för att nå ovanstående resultat?

Skolan har utvecklat gemensamma arbetsätt med externa partners för att möta deltagarnas sociala, språkliga och hälsorelaterade behov – särskilt genom lokala aktörer som samverkat med skolan, så som Polisen, Jobbtorg, Socialtjänsten etc.

En av skolorna har knutit an till huvudmannens sociala verksamheter, frivilligorganisationer och hälsofrämjande projekt. Detta har gett deltagarna tillgång till stöd och gemenskap även utanför skolmiljön. Skolan har fortsatt arbetet med att erbjuda seniorcafé som ett tillval.

I samverkan med externa aktörer har skolan erbjudit kombinerade insatser – exempelvis språkstöd, hälsa, praktik och vägledning – som stärker deltagarnas etablering och egenmakt. Vi har arbetat fram ett nära samarbete med socialtjänsten för att kunna erbjuda mobila socialtjänstinsatser direkt på skolan. Detta innebär att deltagare lättare kan få stöd och rådgivning i en trygg och välkänd miljö, vilket stärker både deltagarhälsan och det förebyggande arbetet i enlighet med projektets förändringsteori.

Erfarenheter från Röda Korsets folkhögskolas samverkansarbete har delats i nodmöten och spridits till andra skolor inom projektet, vilket bidragit till gemensamt lärande och fler hållbara arbetsätt. Bland annat har vi erbjudit in de andra nodskolorna när det har

arrangerats temadagar där externa aktörer har varit inbjudna. Detta är ett sätt vi ser gynnar alla och som vi vill fortsätta med även efter projektets slut.

Deltagare har genom samverkansaktiviteter som besök av blåljuspersonal, vårdaktörer, socialtjänsten, Jobbtorg och Arbetsförmedlingen fått möjlighet att ta ansvar, engagera sig i lokalsamhället och möta yrkesverksamma inom olika områden, vilket stärker deras självförtroende och framtidstro. Dessutom har det gett dem ökad kunskap och förståelse för vårt samhälle vilket även är en del av projektets förändringsteori. I det pedagogiska utvecklingsarbetet har samverkan möjliggjort en ökad bredd av aktiviteter kopplat till både ämnesstudier och ökad studieförmåga samt till hantering av vardag och hälsa. Bland annat har Skarpnäcks folkhögskola haft gästföreläsningar under rubriker som Våld i nära relationer och Interkulturell förståelse i arbetslivet, en aktivitetsdag i Flatens naturreservat, vägar till samhällsstöd vid NPF samt filmvisningar med efterföljande samtal med regissör.

Vi har under perioden arbetat målmedvetet med att bygga upp och utveckla långsiktiga samverkansstrukturer genom ett omfattande nätverkande med externa aktörer. Röda Korsets folkhögskola har etablerat och fördjupat samarbeten med bland annat Jobbtorg, Arbetsförmedlingen, Socialtjänsten, stadsdelen, vård- och blåljusaktörer, Röda Korsets sociala verksamheter, Ge Blod, Tobiasregistret och Region Stockholms cancercentrum. Genom dessa kontakter har skolan skapat parallella stödinsatser som stärker deltagarnas möjligheter att etablera sig i studier eller arbete. Arbetet har också fokuserat på att öka samverkansaktörernas förståelse för folkhögskolans roll i utbildningskedjan och som en del av arbetsmarknadspolitiken. Genom löpande informationsinsatser och erfarenhetsutbyte med exempelvis kommuner, Arbetsförmedlingen, Jobbtorg och civilsamhället har fler aktörer fått insikt i folkhögskolans metodik och potential.

Vi har även genomfört ett stort antal gemensamma aktiviteter tillsammans med externa aktörer, såsom Blåljusdagen, Söka vård-dagen, besök av RFSU, studiebesök i Stadshuset och Riksdagen samt yrkesvägledande studiebesök hos arbetsliv och föreningsliv. Deltagare har kunnat utbildas som hälsoinformatörer och delta i forskningsprojekt via Region Stockholm. Skolan har också erbjudit tillval som cykelkurser genom Cykelfrämjandet och sociala aktiviteter som seniorcafé.

Genom att dela erfarenheter och bjuda in andra skolor till temadagar och samverkansaktiviteter har vi bidragit till spridning av fungerande metoder och skapat lärande som gagnar hela projektet. Arbetet har också stärkt deltagarnas delaktighet i samhällslivet genom möten med yrkesverksamma aktörer, vilket ökat deras självförtroende, framtidstro och förståelse för samhället.

En referensgrupp har tagit form under projektets gång. Syftet är att öka förståelsen för folkhögskolans som en viktig aktör i kompetensförsörjning och att tillsammans med andra aktörer förena våra krafter i en stabil struktur. I referensgruppen ingår, förutom

representanter från de tre nodskolorna, aktörer som bedriver verksamheter för målgrupper som nu studerar eller kan komma att studera på folkhögskolan i framtiden. I gruppen finns företrädare från politiken, kommunen, Samordningsförbundet, Folkuniversitetet, Arbetsförmedlingen samt Länsbildningsförbundet. Referensgruppen är även betydelsefull som ett forum för nodskolornas samverkan.

Arbetsätten har varit flexibla och anpassade efter målgruppen. Samverkan har haft fokus på tydliga kontaktvägar och praktiskt samarbete. Fokus på deltagares behov har hållits levande genom att horisontella principer funnits med i utformningen av samverkansarbetet. Därmed har samverkansformerna kunnat utformats för att vara tillgängliga och inkluderande för deltagare med olika förutsättningar.

## Resultat och lärdomar som kommer tillvaratas efter projektslut

En implementeringsplan har tagits fram i arbetsgrupperna och presenterats för respektive skolledning. Exempel på implementeringsområden inkluderar:

- **Individuella planer:** Fortsatt ISEP för alla deltagare som behöver stöd.
- **Kollegialt lärande:** Regelbundna arbetslagsträffar och nätverksmöten.
- **Hälsa och delaktighet:** Integrerat i veckoplanering och aktiviteter.
- **Dokumentation av metoder:** Samling digital kunskapsbank och diskussion pågår om fortsatt utveckling av det.
- **Uppföljning och utvärdering:** Systematisk uppföljning av deltagare och pedagogiska metoder.
- **Spridning:** Intern och extern spridning av erfarenheter och metoder.
- **Riskhantering och hållbarhet:** Säkerställande av kompetens, dokumentation och integration i ordinarie verksamhet.

Noden har under perioden arbetat aktivt med att samverka med externa aktörer för att ge deltagarna vidgade perspektiv och en fördjupad förståelse för samhällets olika funktioner. Genom dessa samarbeten har deltagarna fått möjlighet att möta representanter från olika delar av samhället, ta del av deras arbete och ställa frågor i trygga och tillgängliga sammanhang. På så sätt har skolan bidragit till att skapa en viktig bro mellan det lokalsamhälle som deltagarna tillhör och det större samhälle som omger dem, vilket stärker deras delaktighet, kunskap och möjlighet att påverka. Det har bland annat handlat om att skapa möten med Socialtjänsten, vårdkontakter i närområdet och olika delar av blåljusverksamheten. Deltagarna har också fått besöka och lära känna olika arbetsplatser, såsom ICA, samt träffa politiker och andra samhällsaktörer. Genom dessa möten har de fått en bredare förståelse för hur samhällets funktioner hänger ihop och vilka yrkesroller och institutioner som finns runt dem i vardagen. Samtidigt har det givits möjligheter att reflektera över sin roll som samhällsmedborgare.

Att referensgruppen tagit form är av betydelse för nodens kontakter med externa aktörer. Genom referensgruppen kan skolan stärka sin roll som kompetensförsörjare och göra gemensam sak med andra för att minska klyftor och ökad delaktighet för olika målgrupper. Referensgruppen kommer fortsatt kvarstå som ett viktigt forum för kontakt med externa aktörer och för folkhögskolor emellan.

En central lärdom är att vägledning får större effekt när den finns integrerad i flera delar av skolans vardag. Individuella samtal, gemensamma aktiviteter och digitala verktyg kompletterar varandra och skapar förutsättningar för att deltagarna ska förstå sina val, formulera mål och ta ansvar för nästa steg. Erfarenheten visar att deltagarna blir mer aktiva och tydliga i sin planering när struktur och verktyg finns tillgängliga.

Projektet har också tydliggjort värdet av gemensamma strukturer för hela verksamheten. Verktyg som ISEP och digital informationsbank har bidragit till ökad likvärdighet, bättre uppföljning och mer fokuserade samtal. Den systematiska användningen av dessa verktyg har stärkt både deltagarnas självständighet och skolans förmåga att planera och följa upp deltagarnas progression över tid.

## Har projektet lett till oväntade resultat?

I samband med avslutande samtal och andra former av utvärdering har deltagarna tydligt uttryckt att de saknat inslag av hälsa och tillvalsaktiviteter i undervisningen. Deras återkoppling har varit direkt avgörande för att skolorna nu infört hälsa som en del av schemat, med aktiviteter som stärker både fysisk och psykisk hälsa. Detta är ett konkret exempel på deltagarinflytande i praktiken och har inte bara lett till att hälsotillvalet etablerats, utan också drivit på utvecklingen av flera andra hälsoinslag som vi tidigare beskrivit, såsom samarbetet med Karolinska Institutet, cykelkursen, träningstillval och fördjupade samtal om livsstil och välmående med bland annat RFSU.

En oväntad men mycket betydelsefull effekt av projektet har varit den fördjupade samverkan och det rika erfarenhetsutbyte som växt fram mellan folkhögskolorna inom noden och även utanför den. Genom gemensamma möten, auskulteringar, workshops och skolbesök har lärarna fått möjlighet att ta del av andra skolors pedagogiska modeller, metodutveckling och arbetsätt i praktiken. Detta har blivit en av de mest värdefulla vinsterna i projektet. Samverkan har stärkt det kollegiala lärandet, ökat samsynen kring folkbildningens pedagogik och gett upphov till nya idéer och metoder som nu fortsätter att leva vidare i verksamheten.

Genom att jobba utifrån att vägledning är hela skolans ansvar kan vi med självförtroende och säkerhet säga att deltagarnas tillgång till vägledning har ökat. Vi kan också se att genom SYVS ökade närvaro ökar också deltagarnas angelägenhet om att prata framtid och reflektera över sin framtid både med SYV och annan skolpersonal. Det gör också att relationer skapas vilket ökar chansen att deltagaren tar kontakt med skolan igen om denne behöver göra omval.

Projektet har lett till resultat som inte var helt förutsedda. Ett exempel är att deltagarnas engagemang ökade när de fick bättre överblick och tydligare verktyg för sin planering. Det tog sig uttryck i fler frågor och ett större behov av uppföljande samtal, snarare än i snabba beslut eller färdiga vägval. Ett annat resultat är att vissa arbetsätt fick större användning än planerat. Verktyg som informationsbank och individuell studie- och etableringsplan började användas även utanför projektets direkta ram. Det visar att det funnits ett behov av gemensamma strukturer för vägledning och planering. De oväntade resultaten har inte förändrat projektets inriktning men bidragit till lärdomar för det fortsatta arbetet.

## Vill ni lyfta fram några särskilt goda exempel?

Internatet har genom en arbetsgrupp utvecklats till en trygg och stödjande miljö med tydliga rutiner och individanpassad stöd för deltagarna. Särskilt arbete med identifiering av internatets behov.

Flera nya yrkes- och särskilda utbildningar har skapats i samverkan med externa aktörer, vilket ger deltagare möjlighet att prova olika yrken och öka sina etableringsmöjligheter. Exempel: industri, vård och detaljhandel.

Samarbete kring SMF har utvecklats för olika målgrupper, vilket har bidragit till bättre stöd och fler möjligheter för deltagarna samtidigt som det har lett till ökad kunskap om SMF och folkhögskolans andra utbildningar och insatser.

Nya och systematiserade pedagogiska metoder har implementerats, vilket stärker undervisningen, mentorskapet och deltagarnas progression mot studier och arbetsliv.

Genom arbetet inom projektet Vägen och de metoder vi har utvecklat och prövat har vi också tagit viktiga steg mot att stärka folkhögskolans särart i vår egen verksamhet.

Genom att arbeta med delaktighet, relationsbaserad pedagogik, tematiska arbetssätt, ämnesintegrering och nära samverkan med samhällets aktörer har vi fördjupat de delar som är centrala för folkbildningen. Metoderna har visat hur folkhögskolans pedagogik kan skapa meningsfulla lärmiljöer där deltagarnas erfarenheter, språk, identiteter och livsresor får vara en aktiv del av undervisningen. Arbetet i Vägen har därmed inte bara stärkt deltagarnas etablering och egenmakt, utan också hjälpt oss att tydligare formulera, utveckla och synliggöra det som gör folkhögskolan unik — ett lärande i gemenskap, byggt på tillit, nyfikenhet och människors vilja att växa tillsammans.

Viktigt att framhålla är att den avgörande framgångsfaktorn är helheten med alla parallella processer som skett på olika nivåer.

## Hur många unika deltagare har ingått i projektet?

Antal män: 58

Antal kvinnor: 126

Totalt:184 (av det totala målet på 825 deltagare nationellt)

## Har noden några avvikelser mot plan?

Arbetet har i huvudsak följt planerad inriktning. Justeringar har gjorts under projektets gång utifrån deltagarnas behov och verksamhetens förutsättningar. Vissa arbetsätt har fått större utrymme än planerat, medan andra genomförts i mindre omfattning eller vid andra tidpunkter. Behovet av uppföljande samtal och individuell vägledning har varit större än förväntat, vilket har påverkat prioriteringar och tidsfördelning. Likaså för dokumentation och samordnad planering. I det pedagogiska utvecklingsarbetet har periodvis tid för projektgemensamma aktiviteter, systematisk dokumentation samt tidrapportering behövts prioriteras före utökat utrymme för praktiskt prövande av metoder.

Justeringarna har hanterats löpande och utan att projektets syfte eller mål förändrats. Uppföljning har skett kontinuerligt och erfarenheterna har tagits med i det fortsatta arbetet.

Södertälje 20260213

Nodledare



Pierre Rubensson

Nodrektor



Gordon McCulloch